

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Міністерство освіти і науки України

Львівський національний університет імені Івана Франка
Міністерство освіти і науки України

Кваліфікаційна наукова праця
На правах рукопису

ЛУКАЩУК МИХАЙЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ

УДК 811.111'367.625

ДИСЕРТАЦІЯ
ФУНКЦІОНУВАННЯ ДІЄСЛІВ МОВЛЕННЯ
У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
(на матеріалі Британського національного корпусу)

10.02.04 – германські мови

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____М. В. Лукащук

Науковий керівник – Михайленко Валерій Васильович, доктор
філологічних наук, доцент

Чернівці – 2021

АНОТАЦІЯ

Лукашук М. В. Функціонування дієслів мовлення у сучасній англійській мові (на матеріалі Британського національного корпусу). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.04 – германські мови. – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; Львівський національний університет імені Івана Франка. – Чернівці; Львів, 2021.

Дисертаційну роботу присвячено дослідженню комунікативних дієслів сучасної англійської мови на базі Британського національного корпусу (БНК).

Наукова новизна дослідження зумовлена тим, що в ньому вперше на матеріалі BNC англійської мови здійснено спробу комплексного аналізу комунікативних дієслів, що включає аналіз лексико-семантичних та структурно-прагматичних характеристик. У дисертації запропоновано класифікацію лексико-семантичного поля комунікативних дієслів сучасної англійської мови. Здійснено системний парадигматичний та текстовий аналіз комунікативних дієслів. Також у роботі застосовано корпусний ресурс та використано сучасні великі словники та тезауруси сучасної англійської мови, що відкриває нові можливості, оскільки охоплюваність та суцільність вибірки сприяють об'єктивізації результатів дослідження. Застосування новітніх методик та джерел дало можливість здійснювати аналіз на рівні мови й мовлення та простежити динамічність значень комунікативних дієслів англійської мови. Загальна кількість комунікативних дієслів, виявлених у словниках, складає 1239 лексичних одиниць.

У нашій роботі ми досліджували комунікативні дієслова, частотність вживання яких вища за 500 слововживань у корпусі, їх кількість загалом складає 263 комунікативні дієслова.

Теоретичне значення дисертаційного дослідження полягає в тому, що

його результати є вагомим внеском у практику використання корпусів текстів для досліджень семантичних, парадигматичних та текстових характеристик комунікативних дієслів у сучасній англійській мові, структури ЛСП комунікативних дієслів. Висновки, яких ми дійшли під час дослідження доповнять методика корпусних студій англійської мови.

Практичне значення одержаних результатів полягає у подальшій розробці положення про лексичну семантику дієслова та структуру ментального лексикону комунікативних дієслів. Результати дослідження можуть бути використані в навчальному процесі під час опрацювання лекційних і практичних курсів з лексикології (розділ “English Vocabulary as a System”) та теоретичної граматики англійської мови (розділ “Lexical Words”, “Major Verb Functions and Classes”, “Clause Grammar”, “Lexical Expressions in Speech and Writing”), спецкурсів з лексикографії (розділи «Одномовні тлумачні словники», «Двомовні перекладні словники», «Спеціальні словники», «Навчальні словники»), корпусної лінгвістики (розділи “Verbs”, “Verb Collocations”) та когнітивної семантики (розділ “Situating Embodied Semantics and Connectionist Modeling”, “Cognitive Linguistic Applications in Second or Foreign Language Instruction”). Матеріали дослідження можна залучити в лексикографічній і перекладацькій практиці та при автоматичній обробці тексту.

У роботі представлені основні синонімічні ряди КД сучасної англійської мови, що утворюють групи одиниць, які є семантично близькими за функцією подібності або близькості значень КД. В процесі нашого дослідження шляхом дефініційного аналізу на базі лексикографічних джерел та критерію частотності вживання у БНК з врахуванням семантичного навантаження КД виокремлені 43 синонімічні ряди.

Антонімічні пари комунікативних дієслів, як і синонімічні дієслова, утворюють групи одиниць, які є семантично близькими за функцією протиставлення, або контрадикторності. Основою для зіставлення таких слів слугували різні семантичні зв'язки. Нами виокремлено 14 антонімічних пар

комунікативних дієслів.

Враховуючи складність підходів до класифікації англійських дієслів мовлення, їх взаємозв'язок та взаємоперетин відношень, у яких вони знаходяться, вважаємо доречним використати семантичний принцип у їх класифікації, який би міг охопити такі найбільш загальні семантичні категорії: дія, процес мовлення; розумова діяльність; емоційний стан мовлення; спосіб мовлення; ознака, характеристика мовлення. Цей поділ не є остаточним і не претендує на вичерпність, але, на нашу думку, цілком може відображати загальний стан у досліджуваному класі дієслів. Пропонуємо поділити комунікативні дієслова на такі класи дієслів: *експліцитні*, які, в свою чергу, поділяємо на *директивні* та *модусні*; *імпліцитні*, з-поміж яких виокремлюємо *модифікаторні*, та *релятивні*; *інхоативні*, у складі яких вимежовуємо *ініціальні*, *континуальні* та *фінальні*.

До *директивних* КД, тобто дієслів мовлення, які безпосередньо позначають мовлення, належать дієслова, що прямо виражають процес мовлення. Зокрема це дієслово *to say*, яке є одним з найчастотніших дієслів у сучасній англійській мові, трапляється у Британському національному корпусі 315843 разів, а згідно «Лонгманівської граматики розмовної та писемної англійської мови» воно є найчастотнішим дієсловом сучасної англійської мови. Інші дієслова, що входять до цього класу такі: *to say, to answer, to reiterate, to allege, to agree, to tell, to talk, to speak, to ask, to observe, to phrase, to predict, to inform, to order, to report, to relate, to mention, to repeat, to communicate* та ін.

Модусні дієслова виражають спосіб мовлення, КД, які опосередковано стосуються мовленнєвої дії, чи акту говоріння із семою “to believe, say something about a person, event etc.” До них належать *offer, require, confer, discourage, denote, discriminate, testify, frustrate, speculate, defy, portray, surprise, bellow, beseech, betake, bewilder, bewitch, bicker, blackmail, blame, blunder, blurt out, boast, book, broadcast, call, whoop, worry, write, yell* та ін.

До модифікаторів належать метафоризовані дієслова із семою “to

speak/say in some specific way resembling the sound of some animal or other kind of sound”: *babble, bark, bawl, bellow, bleat, boom, cackle, call, carol, chant, chatter, chirp, cluck, coo, crawk, croak, croon, crow, drawl, drone, gabble, gibber, groan, growl, grumble, grunt, hiss, holler, hoot, howl, jabber, lilt* та ін. До досліджуваних КД належать *to snap, to scream, to mutter, to moan*, та *to growl*. Вони, як правило, мають тільки одне значення як КД у корпусі, яке описує акт мовлення якимось специфічним чином, наприклад, *croak*, що позначає звук жаби, передає метафоризовано говоріння низьким грубим голосом.

Релятивні дієслова виражають супровід мовлення, пояснюють, яким чином відбувається мовленнєвий акт. До них належать такі дієслова, як *admit, affect, agree, air, allow, announce, appraise, argue, deduce, contend, articulate, ascertain, assert, assume, believe, bet, cancel, chorus, claim, cogitate, comment* та ін.

Інхоативні дієслова включають *ініціальні*, що виражають початок дії, такі, як *begin, start, commence, initiate*, *континуальні*, що виражають продовження дії — *go on, continue, proceed, keep at, keep on* та ін., та *фінальні*, що виражають кінець дії — *finish, end, conclude* та ін.

Інхоативні дієслова не є власне комунікативними дієсловами, вони супроводжують мовлення. Ці КД, що супроводжують пряму мову, стали об’єктом дослідження в роботах лінгвістів, які розглядали власне різні класи КД та контекстуальні синоніми КД, до яких належать інхоативні дієслова.

Анна Вежбицька зазначає, що «синтаксична схожість вірогідно відображає схожість у значенні, і отже, однакові синтаксичні моделі ймовірно відображають однакові семантичні компоненти» (Wierzbicka, 1987, p. 24). Моделі демонструють комбінаторні властивості КД та показують типові та нехарактерні семантичні зв’язки КД із актантами. Проведений аналіз моделей, у яких вживані КД, демонструє типові моделі всього спектру використання КД, які можуть бути використані для практичних та теоретичних цілей: під час вивчення КД у вищих навчальних закладах та школах, а також для подальшої розробки сполучуваності дієслів, що сприятиме вивченню інших лексико-семантичних полів, наприклад,

дієслів переміщення тощо. Наступні моделі, в яких вживаються КД у БНК, є найпродуктивнішими: $S + V_{comtr} + N/Pron$, $S + V_{comtr} + that\text{-}clause$, $S + V_{comtr} + clause/question$, $S + V_{comtr} + IO + DO$, $S + V_{comtr} + DO + (not) + to\text{-}infinitive/phrase$, $S + V_{comtr} + DO + clause/question$, $(DS) + S + V_{comtr} + (DS)$.

Текст можна розглядати в широкому та вузькому розумінні, межі тексту можуть варіюватися. Коли характеризуємо текст за його функціональними стилями, враховуємо ознаки екстралінгвістики, такі як сфера спілкування, що відображає сферу людської діяльності, та функції мовлення. КД утворюють семантичну мережу когезивних елементів та відіграють певну роль у цьому в різних регістрах. Важливим видом когезії в тексті, на думку Halliday і Hasan (1976), Ноеу (1991), є лексична або лексико-семантична когезія. Лексико-семантичну когезію забезпечують зв'язки між реченнями, утворені шляхом лексико-семантичного повтору, тобто наявність у реченні лексичних одиниць (слів або словосполучень), які відновлюють певні елементи з попередніх речень для надання про них нової інформації.

У художній літературі КД використовуються у більшості своїх значень, і це той тип тексту, де вони є найчастотнішими порівняно з іншими типами тексту. Вони стають когезивними елементами тексту, своєрідними зв'язками. Роль КД у когезивних зв'язках у науковому тексті значно нижча, ніж у художньому тексті, особливо у текстах точних та прикладних наук. Це пов'язано з тим фактом, що частотність вживання КД у науковому тексті є найнижчою, особливо це характерне для точних наук. КД у публіцистичному тексті є також важливими елементами когезії та виявляють вплив на когезивні зв'язки. Вони передають оцінки учасників комунікації та направлені на адресата повідомлень. КД у розмовному тексті досить вживані, але оскільки в розмовному мовленні пряма мова не використовується, частину повторів, які наявні в інших видах тексту, трапляються в ньому. КД також доповнюють загальні когезивні зв'язки тексту, виражаючи думки та враження співрозмовників, та підсилюють їх.

Ключові слова: комунікативні дієслова, дієслова мовлення, класи комунікативних дієслів, синоніми, антоніми, модель, когезивний елемент.

ABSTRACT

Lukashchuk, M. V. Functioning of Communication Verbs in Modern English (based on the material of the British National Corpus). – Manuscript.

Dissertation for a Kandydat Nauk Degree in Linguistics, Speciality 10.02.04 – Germanic Languages. – Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University; Ivan Franko Lviv National University. – Chernivtsi; Lviv, 2021.

This dissertation focuses on the study of communication verbs of modern English Language based on British National Corpus (BNC).

Scientific novelty of the research lies in the fact that for the first time an attempt to carry out a complex analysis of communication verbs based on BCN texts was made that includes the analyses of lexico-semantic and structural and pragmatic characteristics of the verbs. This dissertation proposes a classification of lexico-semantic field of communication verbs of modern English Language. Systemic paradigmatic and text analyses of communication verbs have been performed. A corpus of modern English and large dictionaries and thesauri of modern English were used in the paper that opens up new possibilities as coverage and entirety/fullness of verb selection contribute to objective results of the study. Application of new methods and sources enabled to perform analyses on the level of speech and language and trace dynamics of meanings of English communication verbs. Total number of communication verbs that have been singled out from the dictionaries is 1239 lexical units. In this paper, I conducted a study of communication verbs which were used in the corpus more than 500 times and they make up 263 communication verbs.

Theoretical significance of the research lies in the fact that the results of the study make some contribution to corpus-based approaches to study semantic, paradigmatic, and text characteristics of communication verbs in modern English, structure of lexico-semantic field of communication verbs. Conclusions of our

research will augment methodology of corpus studies in English language.

Practical significance of this paper stems from the fact that it further develops the conception of lexical semantics of a verb and a structure of mental lexicon of communication verbs. The results of this research may be applied to the development of a number of disciplines, in particular, Lexicology (chapter “English Vocabulary as a System”) and Theoretical Grammar (Chapters “Lexical Words”, “Major Verb Functions and Classes”, “Clause Grammar”, “Lexical Expressions in Speech and Writing”), courses in Lexicography (chapters “Monolingual Dictionaries”, “Bilingual Dictionaries”, “Learner Dictionaries”), Corpus Linguistics (chapters “Verbs”, “Verb Collocations”) and Cognitive Semantics (chapter “Situating Embodied Semantics and Connectionist Modelling”, “Cognitive Linguistic Applications in Second or Foreign Language Instruction”). Also, the results can be used for internships in Lexicography, Translation and Machine Translation.

Synonymic sets of communication verbs form groups of lexical units that are semantically close according to their similarity or close meanings of the verbs. The paper presents main synonymic sets of modern English. In the process of this study by means of definition analysis based on thesauri and frequency of their use in the BNC, and taking into account semantic component of communication verbs I singled out forty-three synonymic sets.

Antonymic pairs of communication verbs, similar to synonymic sets, form groups of lexical units that are semantically close according to contrast or opposition. The basis for comparison of such words serves different semantic ties. I singled out fourteen antonymic pairs of communication verbs in this paper.

Taking into account the complexity of different approaches to classification of English communication verbs, their interrelationships and “junction” of relations in which they are, I believe it to be appropriate to use semantic principle in their classification that could cover the following semantic categories: action, process of speaking; mental activity; emotional state of speaking; way of speaking; characteristic, feature of speech. This division is not comprehensive and does not

pretend to be all embracing, but, in my opinion, it may express the general state in the studied class of verbs. I propose to divide communication verbs into the following classes: *explicit* that in their turn are divided into *directive* and *modus subclasses*; *implicit* that are divided into *modifiers* and *relative subclasses*; *inchoative* that are divided into *initial*, *continual* and *final subclasses*.

Directive communication verbs, i.e. communication verbs that directly define speaking and immediately describe speech belong to this subclass of verbs. In particular, it is a verb *to say* that is one of the most frequent verbs in modern English and is used in the British National Corpus 315843 times, and according to “Longman Grammar of Spoken and Written English” it is the most frequent verb of modern English. Other verbs that belong to this class are: *answer*, *reiterate*, *allege*, *agree*, *tell*, *talk*, *speak*, *ask*, *observe*, *phrase*, *predict*, *inform*, *order*, *report*, *relate*, *mention*, *repeat*, *communicate*, etc.

Modus verbs express way of speaking, communication verbs that indirectly refer to spoken action or communication act with a sense “to believe, say something about a person, event etc.” The following verbs belong to this class: *offer*, *require*, *confer*, *discourage*, *denote*, *discriminate*, *testify*, *frustrate*, *speculate*, *defy*, *portray*, *surprise*, *bellow*, *beseech*, *betake*, *bewilder*, *bewitch*, *bicker*, *blackmail*, *blame*, *blunder*, *blurt out*, *boast*, *book*, *broadcast*, *call*, *whoop*, *worry*, *write*, *yell*, etc.

Metaphorised verbs with a sense “to speak/say in some specific way resembling the sound of some animal or other kind of sound” are called *modifiers*: *babble*, *bark*, *bawl*, *bellow*, *bleat*, *boom*, *cackle*, *call*, *carol*, *chant*, *chatter*, *chirp*, *cluck*, *coo*, *crawk*, *croak*, *croon*, *crow*, *drawl*, *drone*, *gabble*, *gibber*, *groan*, *growl*, *grumble*, *grunt*, *hiss*, *holler*, *hoot*, *howl*, *jabber*, *lilt*, etc. The following communication verbs belong to this class of verbs: *to snap*, *to scream*, *to mutter*, *to moan*, and *to growl*. They, as a rule, have single meaning in the corpus that describes communication act in a specific way, for instance, *croak*, that denotes a sound of a toad, and expresses metaphorically speaking in a low hoarse voice.

Relative verbs express accompaniment of speech and explain in what way a

communicative act takes place. The following verbs belong to this class: *admit, affect, agree, air, allow, announce, appraise, argue, deduce, contend, articulate, ascertain, assert, assume, believe, bet, cancel, chorus, claim, cogitate, comment* etc.

Inchoative verbs include *an initial subclass* that expresses the beginning of an action such as *begin, start, commence, initiate*, etc., *a continual subclass* of verbs that expresses the continuation of an action, the following verbs belong to this class: *go on, continue, proceed, keep at, keep on* etc., and *a final subclass* that express the end of an action. The following communication verbs belong to this class: *finish, end, conclude*, etc.

Inchoative verbs are not proper communication verbs, they accompany speech. Many linguists studied verbs that accompanied speech, and many different classes of communication verbs and their contextual synonyms is where inchoative verbs belong.

Anna Wierzbicka states that “a syntactic similarity is likely to reflect a similarity in meaning, so that shared syntactic patterns are likely to reflect shared semantic components” (Wierzbicka, 1987, p. 24). Patterns demonstrate combining characteristics of communication verbs and show typical and non-characteristic semantic ties of communication verbs with arguments. The analysis of models in which communication verbs are used demonstrate models among whole set of models. Typical models may be used for practical and theoretical purposes: teaching communication verbs in schools and colleges, and for further study of verb combinations that can be applied for studies of other lexico-semantic fields, for instance, verbs of movement, etc. The following models that communication verbs are used in the BNC are the most productive: $S + V_{comtr} + N/Pron$, $S + V_{comtr} + that\text{-}clause$, $S + V_{comtr} + clause/question$, $S + V_{comtr} + IO + DO$, $S + V_{comtr} + DO + (not) + to\text{-}infinitive/phrase$, $S + V_{comtr} + DO + clause/question$, $(DS) + S + V_{comtr} + (DS)$.

Text may be treated in wider and narrower meaning; the boundaries of text may vary. When we characterise text according to its functional styles or registers, we take into account extralinguistic features such as sphere of communication that

reflect sphere of human activity and functions of speech. Communication verbs form a network of cohesive elements and play some role in the process in different registers. An important type of cohesion, in view of Halliday and Hasan (1976), and Hoey (1991), is lexical or lexico-semantic cohesion. Lexico-semantic cohesion is formed by means of ties between sentences created by lexico-semantic repetition, i.e. availability in a sentence lexical units (words or word combinations) that “recreate” some elements from previous sentences to impart new information about them.

In fiction communication verbs are used in most of its dictionary meanings, and it is this type of text where they are most frequently used in comparison with other types of texts. They function as text tie elements i.e. cohesive elements. Role of communication verbs in cohesive links in scientific text is much lower than in fiction specifically in the texts of applied sciences and sciences. It is explicated by the fact that frequency of use of communication verbs in scientific text is the lowest; specifically it is true for sciences. The role of communication verbs in coherent links in scientific text is much lower than in fiction, specifically in sciences and applied sciences. It is connected with the fact that the frequency of communication verbs in scientific text is much lower than in fiction that holds true especially for sciences. Communication verbs in publicistic text are also an important element of cohesion, and they have influence on cohesive ties. They convey participants’ evaluation of communication and are directed to the addressee of the message. Communication verbs in spoken language are not used in direct speech, so some part of repetitions used in other types of text are omitted in spoken language. They also build on general cohesive links of a text expressing thoughts and impressions of the interlocutors and emphasize them.

Key words: communication verbs, speech-act verbs, classes of communication verbs, synonyms, antonyms, pattern, cohesive element

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Агапій А., Лукашук М. Дієслова мовлення в англійській та німецькій мовах. Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики. Чернівці : Родовід, Вип. 1(14). 2017. С. 27-35. (0,99 д. а.) (Особистий внесок автора: відбір, аналіз та опис англійських КД, що становить 0,49 д. а.).
2. Лукашук М. VMP 2 як засіб визначення структури дискурсу. *Науковий вісник ЧНУ, Германська філологія: Збірник наук. праць*. Вип. 408-409. Чернівці: ЧНУ, 2008. С. 13-22.
3. Лукашук М. Англійські комунікативні дієслова: проблема класифікації. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки*. № 22, 2016. С. 100-107.
4. Лукашук М. Дистрибуція дієслова “say” у науковому тексті. *Науковий вісник ЧНУ, Германська філологія: Збірник наук. праць*. вип. 136. Чернівці: ЧНУ, 2002. С. 71-79.
5. Лукашук М. Когезивна функція дієслів мовлення в різних типах дискурсу. *Науковий вісник ЧНУ, Германська філологія: Збірник наук. праць*. Вип. 168. Чернівці: ЧНУ, 2003. С. 129-139.
6. Лукашук М. Методика корпусного дослідження англійських комунікативних дієслів. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики*. Вип. 10. № 2. 2015. С. 73-83.
7. Лукашук М. Семантика дієслів мовлення. *Наукові праці Кам'янець-Подільського університету ім. І.Огієнка: Філологічні науки*. Вип. 26. Кам'янець-Подільський: ПП “Медобори-2006”, 2011. С. 192-195.
8. Лукашук М. Синонімія дієслів мовлення у сучасній англійській мові. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики*. Чернівці: Чернівецький національний ун-т імені Юрія Федьковича, 2017. Вип. 5

(14). С. 35-50.

9. Lukashchuk, M. Comment Clauses in the Communicative Act. *Науковий вісник ЧДУ, Германська філологія: Збірник наук. праць*. Вип. 41 (6). Чернівці: ЧДУ, 1998. С. 167-171.

10. Lukashchuk, M. Communication Verbs in Different Registers of Discourse. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія: Збірник наук. праць*. Вип. 71. Чернівці: ЧДУ, 2000. С. 31-38.

11. Lukashchuk, M. Discourse Features of Verba Dicendi. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія: Збірник наук. праць*. Вип. 12 (3). Чернівці: ЧДУ, 1997. С. 132-138.

Наукові праці у періодичних виданнях інших держав:

12. Лукашук М. Роль комунікативних дієслів як когезивних елементів у різних стилях сучасної англійської мови. *Nauka i studia*. Przemysl, 2017. №15 (195). С. 10-18.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

13. Лукашук М. Вираження оцінки дієсловами мовлення в дискурсі. *Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції “Загальні питання філології”*. Том II. Дніпропетровськ: Наука і освіта, 18-19 березня 2004 р. С. 117-119.

14. Лукашук М. Корпусний підхід до вивчення мови як метод дослідження у лінгвістиці. *Матеріали конференції “Мова і засоби масової комунікації на сучасному історичному етапі”: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. м. Львів, 25-26 квітня 2014 р. Львів: Логос, 2014. С. 114-116.

15. Лукашук М. Співвідношення мовної і мовленнєвої компетенції. *Іноземні мови сьогодні і завтра: тези до науково-практичної конференції*. Тернопіль, 1999. С. 37-38.

16. Лукашук М. Центр і периферія лексико-семантичного поля дієслів

мовлення. *Актуальні проблеми романо-германської філології в Україні та Болонський процес. Матеріали Міжнародної наукової конференції 24-25 листопада 2004 р.* Чернівці: Рута. С. 165-166.

17. Lukashchuk, M. The Principles of Collocations Selections for Teaching English at Different Levels. “*Філологічні науки в умовах сучасних трансформаційних процесів*”: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: м. Львів, 13-14 листопада 2015 р. Львів: Логос, 2015. С. 115-117.

18. Mykhailenko, V., Lukashchuk, M. Shifts in the Semantics of English Matrix Verbs. *Лінгво-методичні аспекти викладання іноземних мов: Збірник статей та доповідей Міжвузівської науково-практичної конференції.* Івано-Франківськ, 15-17 вересня 1997 р. Коломия: Вік, 1997. С. 102-104. (0,16 д. а.) (Особистий внесок автора: аналіз перформативних англійських КД у діячості, що становить 0,08 д. а.).

**Наукові праці, які додатково відображають
наукові результати дисертації:**

19. Лукашук М. Інвентаризація дієслів мовлення в англійській мові. *Буковинський журнал.* № 3, 2011. С. 252-259.

20. Lukashchuk, M. Grammatical Patterns of the Communication Verb to Say in English: Corpus-Driven Study. *Theoretical and Practical Problems of Language Tools Transformation in the Context of the Accelerated Development of Public Relations.* Philology. London: IASHE. 2016. P. 15-18.

21. Lukashchuk, M. Ways of Rendering *Verba Dicendi* from the Source Text into the Target Text. *Науковий вісник Чернівецького університету.* Вип. 15 (4). Германська філологія: Збірник наук. праць. Чернівці: ЧДУ, 1997. С. 48-54.

ЗМІСТ

Вступ.....	16
Розділ 1. Теоретичні засади дослідження англійських комунікативних дієслів.....	24
1.1. Частиномовний статус англійського дієслова.....	24
1.2. Англійські комунікативні дієслова: загальні зауваги.....	31
1.3. Англійські комунікативні дієслова: проблема класифікації.....	38
Висновки до розділу 1.....	46
Розділ 2. Методологія, методика та методи дослідження англійських комунікативних дієслів.....	48
2.1. Інвентаризація КД в англійській мові.....	49
2.2. Компонентний аналіз.....	54
2.3. Описовий метод.....	54
2.4. Дистрибутивний метод.....	55
2.5. Контекстуальний аналіз.....	56
2.6. Парадигматичні відношення у семантиці КД.....	58
2.7. Текстові відношення у семантиці КД.....	65
2.8. Метод польового дослідження.....	68
2.9. Метод корпусного аналізу.....	70
2.10. Етапи дослідження англійських КД.....	80
Висновки до розділу 2.....	81
Розділ 3. Лексико-семантичні особливості англійських комунікативних дієслів.....	83
3.1. Парадигматика англійських комунікативних дієслів.....	83
3.1.1. Синонімія.....	84
3.1.2. Антонімія.....	108
3.2. Лексико-семантичне поле КД.....	113
3.2.1. ЛСГ КД актуалізаторів.....	114

3.2.2. ЛСГ модусних КД.....	118
3.2.3. ЛСГ модифікаторних КД.....	122
3.2.4. ЛСГ релятивних КД.....	126
3.2.5. ЛСГ інхоативних КД.....	129
3.3. Лексична синтагматика комунікативних дієслів.....	131
3.3.1. Моделі сполучуваності неперехідних КД.....	134
3.3.2. Моделі сполучуваності перехідних КД.....	140
Висновки до розділу 3.....	151
Розділ 4. Прагмалінгвістичні особливості англійських комунікативних дієслів у тексті.....	153
4.1. Текст як сфера реалізації прагмалінгвістичних особливостей англійських комунікативних дієслів.....	153
4.2. Комунікативні дієслова у художньому тексті.....	157
4.3. Комунікативні дієслова в науковому тексті.....	169
4.4. Комунікативні дієслова у публіцистичному тексті.....	177
4.5. Комунікативні дієслова у розмовному тексті.....	185
Висновки до розділу 4.....	192
Висновки.....	194
Список використаних джерел.....	199
Список довідкових лексикографічних джерел.....	223
Список джерел ілюстративного матеріалу.....	224
Додатки.....	225